

PANORAMA

Geïllustreerd Weekblad met Hollandschen en Maleischen tekst

Onder redactie van

LIEM KOEN HIAN.

Bureau:
STADHUISPLEIN 41

4 JULI 1936

Jaargang X No. 26

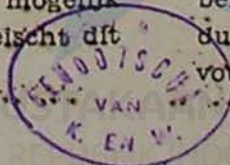
Het probleem van Japan's bevolking

Japan kan niet door expansie en uitverkoop, maar wel door modernisatie van landbouw en landbouwer baat vinden.

De bevolking van Japan, samen met die van zijn koloniën, heeft nu de 100 miljoen overschreden. Dit is het dubbele van het begin van deze eeuw. En de groei houdt aan. De dichtheid van de bevolking is zeer zichtbaar in Japan. Men kan in de afgelegenste streken moeilijk een kwartier lopen zonder buurten met scharen van kinderen te treffen. In steden en dorpen, in de treinen en omnibussen, onderscheidt zich het gedrang van hetgeen men in andere landen ziet, door de menigte kleine kinderen, die door ouderen of door andere kinderen op den rug worden gedragen. Kinderen van elken leeftijd beheerschen overal het tafreel. De volwassenen toonen trots en vriendelijkheid, zelfs voor vreemde kinderen. Kleine, verweerde knaapjes spelen ook in het publiek de familie de baas. Kinderen worden als een zegen beschouwd. Daar echter slechts zonen met effect voor het zieleheil van hun ouders en groot-ouders kunnen bidden en daar verder de sociale positie van de vrouw afhangt van het getal van haar zoons, zorgt men het best voor zijn ziel en zijn positie, doordat men zooveel mogelijk zoons ter wereld brengt. De staatsmoraal eischt dit eveneens.

In October 1935 was groot-Japan nog maar 550.000 zielen van de 100 miljoen af. Japan zocht toen juist weer de „fundamenteele oplossing” van zijn bevolkingsprobleem door van de mogendheden een uitbreiding van zijn vloot en hetgeen daarachter schuilt, te eischen en verder, doordat het in Noord-China een nieuw offensief ondernam.

Japan stelt zijn eischen van expansie vooral uit naam van zijn boeren. De landbouw geeft hun velen kinderen tegenwoordig niet meer voldoende bezigheid; in zoo dichte drommen stroomen ze naar de steden, dat in 1935 reeds een derde van de heele bevolking daar geconcentreerd was, terwijl in 1930, toen de bevolking nog 7 miljoen kleiner was, slechts een vierde daarvan stadbewoners waren. In de steden echter is ondanks de geweldige uitbreiding der industriele productie, der wapenrusting en van den uitvoer, de gelegenheid voor werk slechts in geringe mate toegenomen, daar deze groei met voortdurende rationalisatie, besparing van arbeidskrachten dus, gepaard gaat. Zou Japan in het komende decennium den toenemenden arbeidskrachten in de steden voldoende werk willen geven, dan zou het, zonder verdere rationalisatie, zijn groot industrieel productiemechanisme alle twee jaren moeten verdubbelen. Dan zou het zijn export van industrieproducten, die reeds tuschen 1914 en 1935 tot het zeventvoudige gestegen is, verder elke anderhalf of twee

jaren met 100 pct. van zijn tegenwoordigen omvang moeten verhoogden. Dat alles is, wegens gebrek aan kapitaal, tegenstand van het buitenland en nog andere redenen, onmogelijk. Men moet dus onderzoeken, of de landbouw geen verdere mogelijkheden biedt; want de tegenwoordige groei van de bevolking zal, te oordeelen naar de verschijnselen van het oogenblik, eerst over tien of twaalf jaar ophouden.

Misschien is Japan toch in staat voor zijn bevolkingsprobleem in zijn eigen landbouw nog een oplossing van groote beteekenis te vinden. Daarop lijkt mij een proefnemng te wijzen, waarmede men sedert eenige jaren in het dorp Iizoemi, twee uur van Tokio, bezig is. Het grootste probleem van den Japanschen landbouw, de strijd tusschen de geen land bezittende pachters, die ongeveer de helft van den Japanschen akker bewerken, en de voor het meerendeel kleine landeigenaars was daar zoo acuut en gevaarlijk geworden, dat er iets tegen geschieden moest. Het „Genootschap voor harmonische samenwerking” nam zich het dorp ter harte. Deze organisatie is in den opgewonden tijd van na den oorlog, met hulp der regeering, door een aantal groote industrieelen vereenigingen van werkgevers en werknemers gesticht, om in industrie en landbouw de groeiende tegenstelling tusschen ondernemers en arbeiders, tusschen landeigenaars en pachters, vreedzaam uit de wereld te helpen. Haar doel is de tucht te verbeteren, vaderlandsliefde en godsdienstzin aan te wakkeren, het verval van het ouderwetische familiesysteem en het verdwijnen van de Japansche trouw van den lagere tegenover den hoogere te bstrijden. Ze heeft vooral ook ten doel de productiviteit van den arbeid door betere methoden te verhoogden.

Toen ik naar Iizoemi kwam, was juist in de dorpsschool de jaarvergadering aan den gang van de, op den grondslag van collectiviteit staande organisatie, die deze doeleinden voorbeeldig moet bereiken. Voornamelijk oude mannen zaten gehurkt om een vierkant van lage tafeltjes, met exemplaren van het nieuwe jaarplan voor zich. Zij beraadslaagden over de volgende dingen, die den toestand in Iizoemi reeds belangrijk verbeterd hebben en die in heel Japan met tenminste evenveel succes zouden kunnen worden toegepast. Deze waren:

I. Door collectief werk vooral van de plaatselijke vereeniging van jongelieden, moet land ontgonnen worden, dat de enkele boer bij gebrek aan geld en aan kennis van moderne methoden, en ondanks alle behoefte eraan, moest laten braakliggen. Volgens officieele gegevens kan Japan, zij het ook met groote inspanning, op deze wijze zijn akkers nog met ongeveer een vijfde uitbreiden. Daarbij is

buiten beschouwing gelaten het groote Noordelijke eiland Hokkaido waarop maagdelijken bodem nog plaats is voor eenige millioenen menschen, die er granen en aardappelen kunnen verbouwen, of op groote schaal aan veeteelt doen.

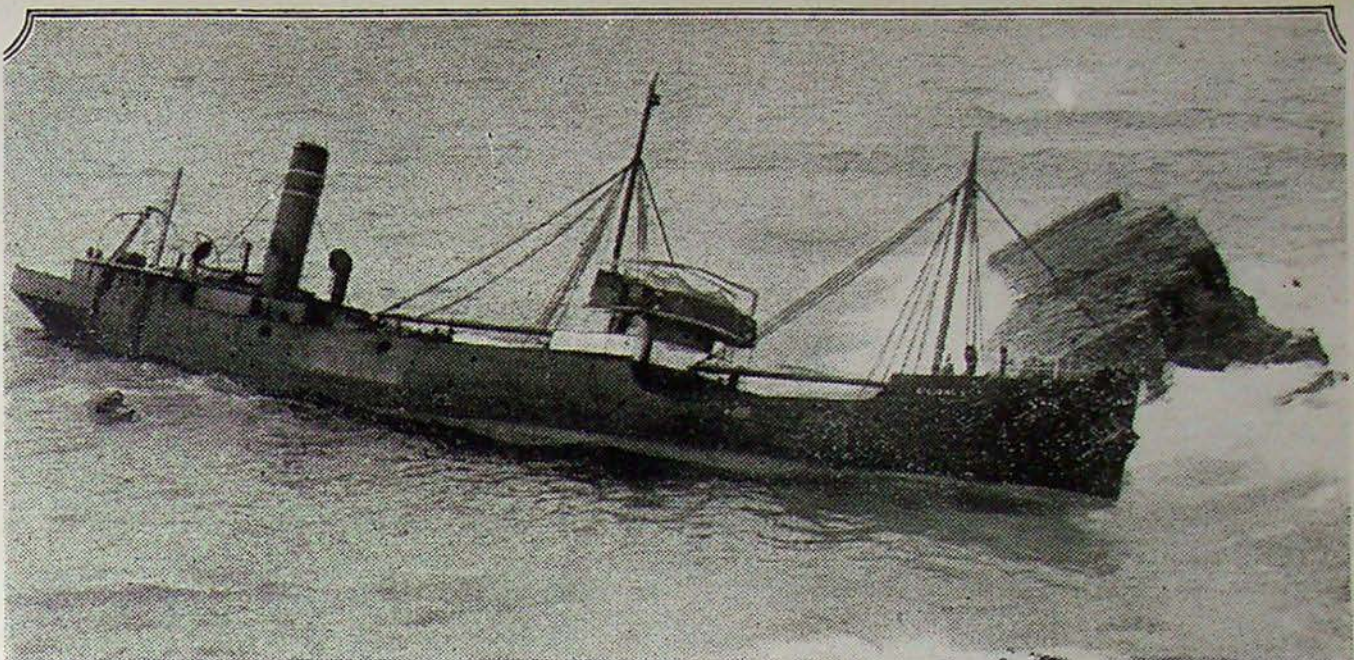
II. Het ongewoon gunstige klimaat van deze streek geeft de gelegenheid tusschen de rijstogsten in, een tweeden oogst van tarwe, aardappelen, boonen e.d. te planten; en dit wel door betere keus van zaad, en vooral door collectief verbeteringswerk onder bekwame technische leiding. Deze mogelijkheid bestaat in het grootste gedeelte van het land, dat nu reeds gemiddeld anderhalven oogst per jaar uit zijn grond haalt, maar dat op een gemiddelde van bijna twee volle oogsten te brengen is. De beste districten van het land oogsten gedeeltelijk zelfs reeds thans drie maal in het jaar, dank zij hun methode, die op tuinbouw lijkt.

III. Verbetering van de opbrengst door toepassing van moderne plantmethoden.

IV. Bevordering van de totnogtoe verwaarloosde teelt van pluimvee en ander gedierte. Volgens de voorschriften der gemeenschap moet in Iizoemi nu iedere huishouding tenminste vijf kippen, twee konijnen en één varken houden. In andere streken van Japan kunnen ook de geiten- en runderteelt zeer uitgebreid worden door gebruik te maken van de 80 pct. van den Japanschen bodem, die, op heuvels en bergen gelegen, te wild is voor landbouw.

Het dorp Iizoemi probeert door grootere productiviteit de hooge landrente gemakkelijker op te brengen, de geweldige schuldenlast af te wentelen (die hier overeenkomt met het gemiddelde voor heel Japan van 1000 yen per huishouding) en niet meer in de noodzakelijkheid te komen, zijn zonen en dochters naar de stad te sturen. Na drie jaren is het reeds zoo ver, dat het een gezonderen indruk maakt dan alle andere dorpen, die ik bezocht heb.

Een dergelijke hervormingsbeweging in het heele land zou slechts van den staat kunnen uitgaan. Men zou er daarbij voor moeten zorgen, dat de sterk vergroote agrarische productie ook een grootere algemeene consumptie ten gevolge had. Daartoe is alle gelegenheid bij de gewoonlijk slecht gevoede stadsbevolking. Alleen zoo zou men kunnen verhinderen, dat de boeren door prijsverlaging voor hun ijver werden gestraft. Immers, hoe laag de levensstandaard in Japan ook is, en hoezeer men over gebrek aan bodem klaagt, in jaren van goeden oogst is er onmiddellijk overproductie. Zelfs in een slecht jaar als 1935, had Japan nog een klein overschot aan uitvoer in zijn uitwisseling van levensmiddelen met het buitenland. Japan zou daarom ook zijn industrie-politiek minder moeten inrichten op een ver-

Het s.s. „Eilianus”, afkomstig van Beaumaris in Noord-Wales is tijdens een dichten mist op de rotsen van Wélcome Mouth nabij Bude in Cornwall geloopt, waarbij de bemanning gered is. Op dezelfde plaats heeft drie jaar geleden een ander schip, het s.s. „Cumbula”, schipbreuk geleden. — Het schip in zijn benarde positie.

dere uitbreiding van zijn export, dan op een betere verzorging van zijn landbouwende bevolking, die nog vrijwel hetzelfde bestaan leidt'als in den tijd, toen Japan een feodale staat zonder industrie was.

Vraagt een buitenlander, of een hervorming van den landbouw voor Japan geen betere oplossing voor zijn bevolkingsprobleem ware dan expansie, dan krijgt hij licht het verwijt te hooren, dat hij de belangen van het Westen bepleit. Er zijn echter Japanners te over, — en daartoe schijnen vooral de boeren te hooren — die in de bestrijding van den agrarischen nood de dringendste taak van Japan zien. Deze lieden houden een verdere expansie niet alleen voor gevaarlijk, omdat zij de krachten van het land decimeert en het in de wereld nieuwe vijanden schept; zij houden die ook voor nutteloos, daar volgens alle ervaring, expansie het Japansche bevolkingsprobleem niet verhelpen kan. Formosa, de eerste territoriale aanwinst van Japan, is totnogtoe haast niet ervoor gebruikt. Korea, de tweede aanwinst, zond, en zendt nog dagelijks, tersluks, emigranten naar Japan, die b.v. bij honderdduizenden rondom Osaka gevestigd zijn. Dit is het tegen-

deel van het opnemen van overtollige Japanners! Voor den afzet van Japansche nijverheidsproducten beteekenen beide gebieden maar weinig. Mantsjoerije, het laatste object van Japansche expansie, heeft weliswaar tegen crediet, tijdens een voorbijgaande opbouw-hausse veel Japansche industrieproducten opgenomen. Maar de Japansche landbouw had die niet minder noodig en had ze tegen crediet eveneens kunnen opnemen. Vier jaren na zijn verovering blijkt Mantsjoerije echter ongeschikt voor Japansche immigratie, en economisch meer een last dan een hulp.

De Japansche boer heeft duidelijk te kennen gegeven, dat hij niet naar vreemde landen wil, zelfs als ze onder Japansche heerschappij staan. Hij blijft in steeds grooter nood in zijn dorp, of in ieder geval in zijn land. Hij gelooft blijkbaar aan de mogelijkheid, meer uit zijn grond te kunnen halen, als men hem helpt met technische middelen, organisatie, voorlichting en kapitaal, waarvan tegenwoordig leger en vloot veel meer profiteeren dan de Japansche landbouw.

Fukien door Japan bedreigd

door
C. Y. W. MENG.
(Slot).

Op 12 April 1935 legde de Directeur van de afdeling Algemeene Zaken van het bureau van den Gouverneur-Generaal van Formosa de volgende, betekenissenvolle, verklaring af :

„Er is besloten dat de Formosa—Japan—Fukien luchtlijn op 1 Januari 1936 geopend zal worden, waardoor het mogelijk zal zijn om van de eene plaats naar de andere te gaan binnen den tijd van zes uren. Wat betreft het overige doorgaand verkeer tusschen Formosa en de z.g. *outside-ports*, bestaan er plannen om de Formosa—Noordzee en Formosa—Dairen routes te openen, waarbij wij zeker de noodige aandacht zullen geven aan Zuid-China. Sedert 18 September 1931 (het Japansche bombardement en de bezetting van Moekden) is onze nationale politiek er op gericht om voortdurend de aandacht te schenken aan de Noordoostelijke vier provincies en Noord-China. Doch daarnaast behooren wij ook Zuid-China niet over het hoofd te zien. Om deze redenen is de positie van Formosa wel zeer belangrijk geworden. Aldus heeft de Regeering er toe besloten om de organisatie van de *Outside Affairs Section* van den Gouverneur-Generaal van Formosa uit te breiden en verder om meerdere investigatie-organen in het leven te roepen voor de studie van het openleggen van Malaya en Zuid-China.”

Op 19 October 1935 riep de Gouverneur-Generaal van Formosa de eerste conferentie bijeen ter bespreking van het onderzoek omtrent „tropische producten”. Een *Association for Investigation of Tropical Products* werd georganiseerd, waaraan de Gouverneur-Generaal president werd en de Directeur van Algemeene Zaken vice-president. Niet minder dan 47 invloedrijke leiders werden aangewezen om dienst te doen als leden van het Comité, met 8 anderen als voorloopige leden en 29 secretarissen. Deze conferentie werd bijgewoond door de Japansche Consuls in Foochow, Amoy, Hongkong enz. Volgens de berichten was die conferentie belangrijk, aangezien zij diende ter bespreking en beslissing van de „economische levenslijnen van het Keizerlijk

Japan”.

Het verdient vermelding, dat de conferentie zeer grooten nadruk legde op de beteekenis van het instellen van investigeerende werkzaamheden in Zuid-China en Malaya, welke niet alleen er op gericht moeten zijn om de mogelijkheden voor de ontwikkeling van de handelsrelaties tusschen Formosa en de genoemde gebieden na te gaan, doch ook om een studie te maken van de acties welke door andere mogendheden eventueel werden genomen om hunne handelsbetrekkingen met vorengenoemde streken te bevorderen. Speciale nadruk werd alzoo gelegd op de ontwikkeling van de verkeersverbindingen tusschen Formosa en Zuid-China alsmede Malaya.

Na deze conferentie van 19 October, die diende om uit te maken welke de „*Economic Life Line*” van het Keizerlijk Japan is, kwamen nog menige andere belangrijke conferenties, zooals de „*Dairen Conferentie*”, de „*Shanghai Conferentie*”, de „*Tientsin Conferentie*” en de meest-beangrijke van al die conferenties de „*Formosaansche Conferentie*”, waar de Japansche Consuls en de Japansche militaire en maritieme attachés in China, alsmede Japansche militaire en maritieme autoriteiten uit het vaderland zelve bij elkander kwamen om de Japansche politiek in Zuid-China te bespreken. Volgens de berichten daaromtrent „werd overeenstemming bereikt” op deze belangrijke conferentie die besliste over de Japansche acties en activiteiten in Zuid-China. Daaruit trekken wij de gevolgtrekking, dat terwijl de conferentie ter bespreking van tropische producten het grootendeels had over economische problemen, de gemengde conferentie in de voornaamste plaats militaire problemen besprak. Met andere woorden dat, terwijl de eerst genoemde besprak de economische exploitatie van Zuid-China, de laatste gehouden werd ter bepaling van de gedragslijn en de Japansche militaire agressie in Zuid-China. Volgens de opvatting van verschillende deskundigen is de bedoeling van de Japansche militairisten met het uitoefenen van controle over de provincie Fukien om den weg te openen teneinde hun invloed in de richting van Centraal China ver-

der te kunnen uitbreiden.

Sedert de instelling van het Hirota-Kabinet is een „nieuwe politiek” aangenomen, welke ongeveer het volgende omvat :

1. Destijds was Noord Formosa het politiek en economisch centrum. Doch nu behoort Zuid-Formosa het economische centrum te zijn, ten-einde de ontwikkeling van den handel met den Zuidelijken Pacific te kunnen vergemakkelijken.
2. Zuid-Formosa behoort evenzoo het centrale punt te zijn van de verbindingen tusschen Formosa en de Mandaat-eilanden.
3. De „Formosan Colonization Company” behoort onmiddellijk te worden gevormd.
4. Een andere zg. „zustersvennootschap” bekend als de „Malayan Colonization Company” dient in de hoofdstad van de Mandaat-eilanden te worden opgericht.
5. Terzelfdertijd behoort het bureau van den Gouverneur-Generaal van Formosa te worden uitgebreid en de positie van den Gouverneur-Generaal zal gelijk moeten worden gemaakt aan die van den Gouverneur-Generaal van Korea.

Gelijk de Hsing Chuns Company in Noord-China — welke „vennootschap” een orgaan is van de South Manchuria Railway Company, een belangrijk orgaan is om de Japansche economische en politieke exploitatie van Noord-China uit te voeren en meteen een willig werktuig — voor de Japansche militairisten, zoo zal de Formosan Colonization Company eenzelfde missie in Zuid-China hebben te vervullen, dewelke, naar een betrouwbare bron beweert, binnen 10 jaren moet zijn beëindigd.

In den beginne gaf het bijeenbrengen van het benodigd kapitaal (waarvoor naar men zegt gedacht is aan een bedrag van 30.000.000 Yen) eenige moeilijkheden. Doch nu moet, naar men zegt, de Regeering de helft van dat bedrag op zich genomen hebben. De andere helft zal worden bijeengebracht door verkoop van stukken land in Formosa. Een „valuation commission” die de waarde van het te verkoopen land zal moeten vaststellen is reeds in het leven geroepen. Dit is geschied in Formosa zelf en wel middels benoeming door den Gouverneur-Generaal. Doch volgens berichten van zekere zijde is er ook bij de Hsing Chung Company er op aangedrongen om niet alleen „economische acties” in Noord-China te entameeren, doch ook werkzaam te

**IK VIND 'T REUZE FIJN ...
HET SPAREN MET ZEGELS .**

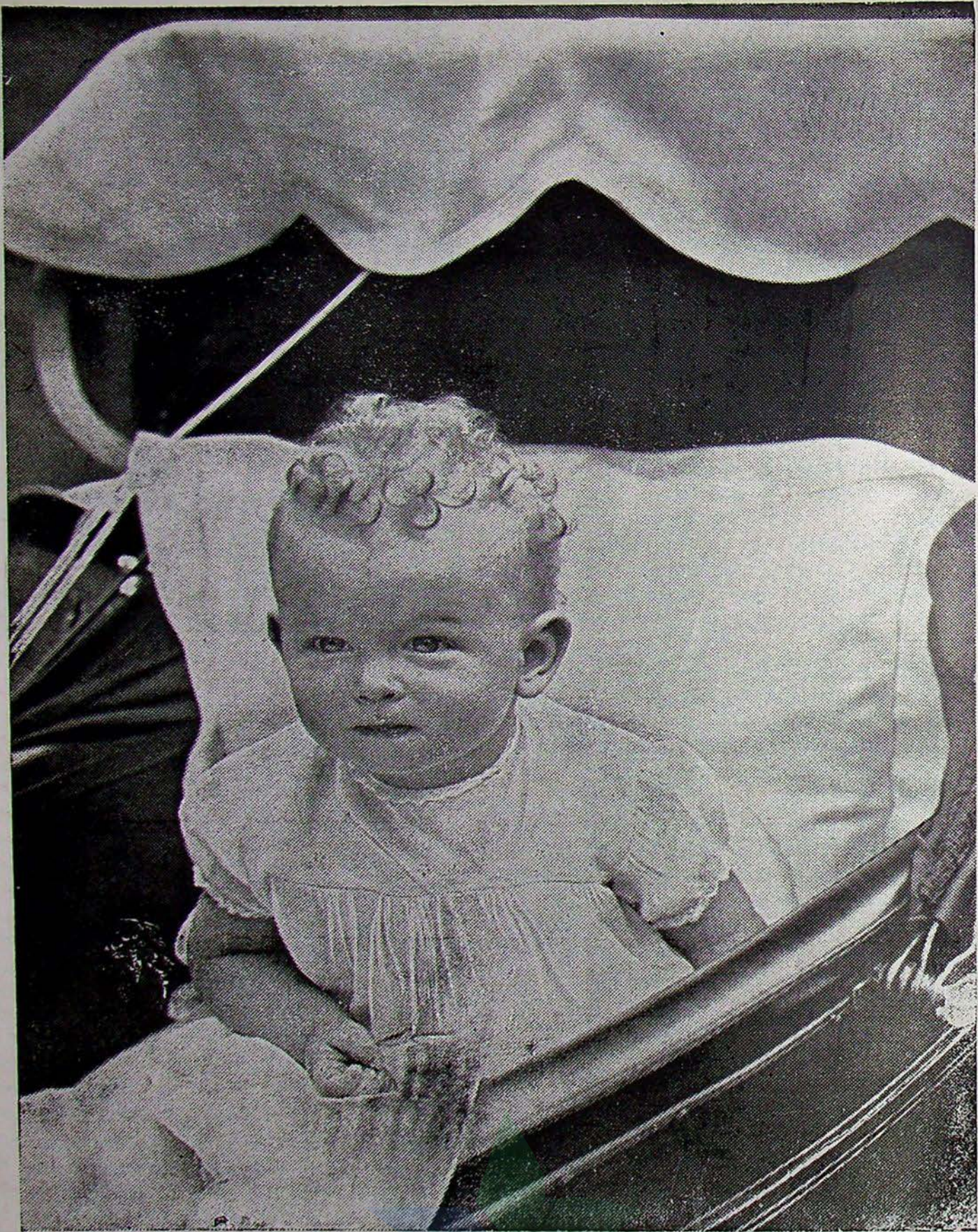

**OOK UW KIND
ZAL DIT
ZEGGEN**

**POST
SPAARBANK**
REGERINGSGARANTIE.

zijn in Zuid-China. De belangrijke taak van de Colonization Company is de ontwikkeling van den landbouw, van het boschwezen en van de immigratie. Naar van bepaalde zijde wordt gezegd zullen de Formosaansche autoriteiten spoedig een „leer Chineesch-beweging” in Formosa op touw zetten. Hun bedoeling is niet om daarmede de Formosanen aan te moedigen de Chineesche taal te leeren, doch om te bewerkstelligen dat de Formosanen meer Chineesch kennen en die taal beter gaan spreken, zoodat bij de uitvoering van het plan om ze onder de Chineezzen in Kwangtung, Kwangsi en Fukien te laten opgaan minder moeilijkheden zich zullen voordoen.

Zowel in Noord- als in Zuid-China hebben de Japansche militairisten hunne respectievelijke organen om hunne agressieve politiek ten uitvoer te brengen, hunne politiek die er op gericht is om de Chineesche provincies zoowel in militair, politiek als economisch opzicht geheel onder de Japansche heerschappij te brengen. (C. W. R.)

EEN PRINSJE GAAT VOORBIJ. — Met zijn vuistje gebald en zijn haren extra mooi in de krul, aanschouwde prins Edward, het juist acht maanden oude zoontje van den hertog en de hertogin van Kent, tijdens zijn ochtendrit met verbazing den fotograaf, die met zijn eene oog dicht door dat rare toestelletje naar hem keek.

Het Reizen in Britsch-Indië

Het land is een bezoek waard en het reizen en verblijven is voor Nederlanders niet al te duur.

Een medewerker schrijft ons:

Het reizen in Britsch-Indië is, vooral voor hen die Nederlandsch-Indië kennen een zeer bijzondere ervaring. De toestanden hebben eenerzijds zooveel gemeen en zijn anderzijds toch ook weer zoo geheel verschillend, dat het land, het leven en de vraagstukken van ons eigen Indië er pas goed relief door krijgen. En ook afgezien daarvan biedt Voor-Indië zooveel schoons en merkwaardigs, dat een verblijf, het zij kort of lang, de daaraan verbonden kosten en moeiten ruimschoots beloont. Voorop gesteld zij bovendien, dat deze kosten en moeiten niet zoo groot behoeven te zijn als men vaak zou opmaken uit reisbeschrijvingen of gidsen. Met late zich door verhalen over de noodzaak om met bedienden te reizen of over de duurte van de hotels niet terstond afschrikken. Van al het andere afgezien, kunnen wij Hollanders op het oogenblik nog profiteeren van den lagen stand van de roepij!

Nu is Britsch-Indië — of liever Voor-Indië, want wij hebben ook met de Indische Staten te maken — een groot subcontinent, welks deelen in klimaat, bevolking en verdere geaardheid onderling zeer verschillen. En bovendien is het klimaat in de verschillende jaargetijden aanmerkelijk minder gelijkmatig dan in Ned.-Indië. De winter kan er fiks koud zijn, de zomer is ontzettend heet. Het is dus van belang te weten voor welke streken en voor welk jaargetijde de inlichtingen, die men ontvangt, gelde. Daarom zij dan ook vermeld, dat de persoonlijke ervaring van schrijver dezes berust op een reis van Calcutta via o.a. Benares Delhi, Agra, Bhopal en Baroda naar Bombay, vandaar over Ajanta en Hyderabad naar Madras en tenslotte naar Ceylon. Zij viel in de maanden Januari tot Maart van dit jaar. Terloops zij hier opgemerkt, dat van Java komend de Java-Bengalen-Lijn een praktische verbinding met Calcutta vormt, terwijl men van Bombay huiswaarts kan vertrekken, tenzij men — met recht! — de voorkeur eraan geeft de reis uit te breiden tot Zuid-Indië, vanwaar een directe treinverbinding met Colombo bestaat.

Er bestaat een voortreffelijke reisgids: Murray's Handbook for travellers in India, Burma and Ceylon (14e druk, Londen, 1933, 24 sh.), waarnaast men aan den Baedeker van 1914 zelden behoefte zal hebben. Toch zijn enkele algemeene informaties

gewenscht, wil men zich bij de voorbereiding van de reis niet als een kat in een vreemd pakhuis voelen.

In den brandenden zomer is het reizen in Britsch-Indië onmogelijk, de beste tijd is — wij spreken niet van de bergen — half November tot eind Maart. Het is dan in plaatsen als Benares, Delhi en Agra zeer kil, 'snachts flink koud, zoodat men warme kleeding noodig heeft, een lichte winterjas, costuums zooals men die in Europa in herfst of voorjaar draagt. Daarbij wordt dan een tropenhelm gedragen — die in Br. Indië in hooger aanzien staat dan op Java — en wel een khaki-kleurige. Witte helmen draagt vrijwel alleen het spoorwegpersoneel; zij zijn in dit stoffige land en vooral bij treinreizen ook hoogst onpractisch. Een zonnebril of stofbril is eveneens gewenscht. Hoewel de Engelschman zijn aloude gewoonten in Indië niet geheel in den steek laat, is het niet het oog op hotels niet noodzakelijk een smoking mede te nemen.

Als Europeanen reis men 1e of 2e klasse — ook dit laatste is zeer gerieflijk — of, als men 't zeer goedkoop moet aanleggen „intermediate" (de prijzen voor de verschillende klassen verminderen met ongeveer 50 pCt.) Voor touristen is dit dunkt me, niet aan te raden daar men dan weinig kans heeft op een behoorlijke zitplaats, zoodat men de krachten verspilt, die men elders beter kan gebruiken. Ook in de tweede klas treft men Indiërs aan, in wie men vaak hulpvaardige reisgezellen zal ontmoeten. De coupé's zien er eenigszins anders uit dan bij ons: over de lengte van den buitenwand is aan belde kanten een bank, soms is er nog een derde in het midden. In dat geval kunnen overdag 9 of meer personen zitten, 's nachts kunnen er vijf languit liggen, drie op de banken en twee op couchettes, die men aan de zijkanten daarboven kan neerslaan. Eigenlijke slaapwagens zijn er niet, maar de banken hebben goede kussens en bovendien neemt men zelf in een canvas foudraal een dunne matras, lakens en dekens mee. Die heeft men ook voor dak-bungalows — waarover aanstonds — noodig. Van eind-stations kan men 's nachts een geheele bank reserveeren en op vriendelijk verzoek zal men ook vaak den stationschef bereid vinden naar een vorig station te telefoneeren om daar vast een plaats te laten beleggen. Wil men met een bediende reizen, dan gaat deze naar een speciale afdeling om van tijd tot tijd op te duiken om het bed op te maken en andere diensten te bewijzen. Men kan het echter in treinen en hotels zeer goed zonder hem stellen. Uiteraard is het reizen 's nachts koeler dan over dag. Wil men echter het land

leeren kennen dan zal men liefst zooveel mogelijk bij daglicht reizen. Ventilatoren en verschillende soorten van ruiten — gekleurd glas, gaas, jalouzieën — helpen dan het teveel aan warmte buitensluiten en verdrijven. Ook hieruit kan men zien, dat de spoorwegmaatschappijen — er zijn er heel wat! — erop uit zijn het reizen zoo gerieflijk mogelijk te maken.

In sommige treinen vindt men restauratiewagens. Het is echter vaak verstandig een blik biscuits en in warme streken een thermosflesch met sodawater mee te nemen, al kan men aan vele stations thee en toast krijgen. Hier en daar zijn goede, stationsrestaurants.

Hoewel er in de „upper-classes” vaak ruimte genoeg is voor bagage, is het toch geraden deze tot het noodzakelijke te beperken. Op sommige trajecten wordt n.l. streng de hand gehouden aan het veroorloofde maximum gewicht. Teveel bagage blijkt dan behalve bezwaarlijk ook zeer kostbaar te zijn.

Vervolgens de hotels en, waar deze niet zijn, de dakbungalows of „travellers resthouses”, de Indische pasanggrahans. In kleine plaatsen zijn de hotels soms wel eens ietwat primitief en naar verhouding duur. De dak-bungalows zijn niet duur — men betaalt per nacht en per maal, hetgeen voordeliger uitkomt dan de volle-dag-tarieven van de hotels, — maar wel eenvoudig. Er is een khansama of huishouder die meestaf behoorlijk kookt, en een bediende maar men moet natuurlijk geen al te hoge eischen stellen. Toch zijn er — vooral in Ceylon — dak-bungalows, waar het verblijf zeer aangenaam is. 's Best komt men goedkoop onderdak in plaatsen, waar ruimte concurrentie is. Zelfs in het als uiterst kostbaar te boek staande Delhi had ik een uitstekend hotel met badkamer-W.C. met stroomend warm en koud water voor 7 roepijen per dag (de roepij is nu ca. 55 ct.); in Agra en Benares een zeer voldoende hotel voor 5 R. p. d.; in Bombay een zeer goed boardinghouse voor 7 R. In plaatsen, waar maar een enkel goed hotel is betaalt men daarentegen al gauw 10 R. p. d. In zoo'n geval kan men desgewenscht — als het verblijf slechts van zeer korten duur is — in de wachtkamer van het station slapen, waar ook een waschgelegenheid is. Prettig is dat echter niet en daarom vindt men op sommige stations ook „retiring rooms”, slaapkamers met badkamer.

Enkele van de goede en goedkope adressen mogen hier volgen, daar de reisgids zich meestal tot de duurder categorie beperkt: Carlton House, Benares; Woodlands Hotel, Delhi; Empress Hotel, Agra; Jamesons Boardinghouse, Wodehouse Road, Bombay; Lavender's Hotel, Madras. Wanneer men

GENEZING

hier

en elders op Uw lichaam, waar moeilijk te bereiken ontstekingen ontstaan zijn, door middel van de SOLLUX kleinstraler.

De verouderde methode van warme compressen bereikte slechts de oppervlakte, de genezende stralen van de SOLLUX kleinstraler dringen diep in het lichaam door en genezen de ontsteking.

SOLLUX KLEINSTRALER
origineel Hanau

Vraag gratis prospecti bij de hoofdgente voor Nederlandsch-Indië.
N.V. Otto Pfeiffer Agentschappen Batavia C.

bij de keuze van hotels en anderszins met eenig overleg te werk gaat, zal men van 500 roepijen per maand (reizen over langetrajecten, eenige uitrusting en al het overige inbegrepen) zeer gerieflijk kunnen reizen. Deze raming berust niet slechts op mijn eigen korte ervaring.

In de bovengenoemde hotelprijzen is bediening en volledig pension inbegrepen. Het eten is grotendeels Europeesch en zeer goed en vaak overvloedig. Het begint 's-morgens om 7 uur met „chhota hazri”: thee, toast, vruchten, corresponderend met de kop koffie om 5 of 6 uur op Java. (Het leven is hier in den winter althans wat later dan in Ned.-Indië; de kantoren gaan om 10 uur, soms pas tegen twaaf open!). Dan het uitvoerige Engelsche ontbijt; lunch met zooveel schotels, dat men desgewenscht de Indische „curry”, een tamelijk heete saus met vleesch of groente bij rijst, kan laten vervallen; tea en diner.

Annex aan elke hotelkamer is een badkamer-W.C., soms van alle comfort voorzien, soms wel wat primitief voor lieden, die aan stilletjes ontgroeid zijn. In dak-bungalows zal men vaak zijn eigen beddegoed, muskietengaas, handdoeken, closetpapier, zeep, etc. moeten meebrengen. Soms, wanneer men in weinig bezochte oorden komt en niet uitsluitend op Indisch voedsel wil teren, zal een blik conserven goed te pas komen.

Tenslotte mogen wij een belangrijke factor niet nalaten te vermelden: dat Voor-Indië een land is van gastvrijheid en hulpvaardigheid.

Het Rijk Der Vrouw.

„De Vrouw en haar meester

Vernedelijk wel omdat zij het huwelijk een nogal riskante onderneming vonden — geen betere leermeesteres overigens dan de ondervinding — hadden de oude Romeinen de gewoonte zich te voren te laten geruststellen door waarzeggers, planeet-, hand- of vogelkijkers. Deze slimmerds deden verslag van alle goede en kwade voortekenen. Voornamelijk van de goede natuurlijk, want als het huwelijk kon doorgaan zal de bruidegom zijn brood-etende profeet wel niet onbeloond hebben gelaten! Weet u dat tot de goede voortekenen vooral behoorde de verschijning van..... een kraai? En van hoe groote beteekenis was de maand waarin het huwelijk gesloten werd. Mei was bijv. destijds de ongelukkigste maand; Februari was evenmin geschikt. Maar Juni gold als de beste. Wie kans zag in Juni te trouwen had het geluk zoo maar voor

het grijpen..... Vooraf ging echter een groot aantal ceremoniën, die hierin haar bekoring vonden dat de bruidegom, vergezeld door manschappen met bijlen en zwaarden, het huis van de bruid binnendrong en zijn toekomstige levensgezellin, die voor die gelegenheid op den schoot harer moeder had plaats genomen, daarvan letterlijk wegrukte. Een soort van quasi ontvoering. Het verhaal gaat evenwel dat het huwelijk pas dan geldig was, als de bruid niet binnen het jaar was weggelopen! (Lindsey in de oudheid!) Men hield er bij de Romeinen, naar de geschiedschrijvers melden, ook de nogal onsmakelijke gewoonte op na de bruid te tooien met het haar van een ouden man. Dit vanwege de stemmigheid! Op de bruiloft werden vijf toortsen ontstoken: een uitbeelding van de gedachte dat de getrouwden de hulp behoeften van vijf goden en godinnen: de helpende Jupiter, de vleiende Venus, enz. Geheel afdoende evenwel bleek, in de praktijk, ook deze hulp niet.

EEN origineele garneering van platte plooiën en witte knopen siert dit namiddag-costuumpje van koningsblauwe angorastof, dat bestemd is voor koele voorjaarsdagen.

Bij de Turken.

In het land van de halve Maan bestond, gelijk bij zooveel Aziatische volken, de gewoonte dat de bruidegom zijn bruid van haar ouders kocht. Zij werd op den trouwdag te paard onder een gehemelte gezet en, natuurlijk gesluierd, naar het huis van haar toekomstigen heer en gebieder gevoerd. Daar aangekomen verwelkomde hij haar in de deur van de woning met open armen. De Turksche vrouwen noemden haar man „meester” en..... stelden er een zekere eer in, door hem van tijd tot tijd gekastijd te worden. Het werd niet meer dan billijk gevonden, dat men zijn vrouw — een rechtgeaarde Turk had ze natuurlijk in 't meervoud — voor wie men toch zooveel geld had uitgegeven, zoo nu en dan eens een behoorlijke kastijding toediende. Gaf daarentegen mijnheer aanleiding voor een van zijn vrouwen — en dat kwam nog al eens voor! — om, op haar beurt, hem ontrouw te worden wel, dan werd zij somtijds zonder vorm van proces door verdrinking van het leven beroofd. Hetgeen inderdaad afdoende was.....

Perzen en Batavieren.

Bij de Perzen werd het tijd aan een huwelijk

STAMP: K. M. S. 1941

GRAVIN CIANO, de dochter van Mussolini, die op uitnodiging van Duitsche vrienden naar Berlijn gekomen is, is tijdens haar verblijf aldaar o.a. ook door mevrouw Goebbels op het buitenverblijf van minister Goebbels in Schwanevörder ontvangen. — Tijdens het thee-turje: links mevr. Goebbels met haar beide kinderen, rechts Gravin Ciano.

te denken als je den negen- of tienjarigen leeftijd had bereikt. Typisch is, dat de geschiedschrijvers vermelden dat sommige Perzische koningen geschenken beschikbaar stelden voor die getrouwden die het grootste aantal kinderen hadden; zoo werd niet alleen het rijk van wakkere krijgslieden, maar ook het Paradijs van inwoners voorzien..... Gewoonlijk bood in Perzië de bruidegom tevoren aan de ouders van de bruid een zekere som — bij wijze van belooning voor haar opvoeding — maar had de man een smalle beurs dan ging van de geijkte som

DAT schoonheid en zuinigheid zeer wel kunnen samengaan, bewezen de deelnemers aan het ontwerpen van japonnen, die niet meer dan een gulden mochten kosten. Deze edele strijd werd gestreden te Santa Cruz (Kanarische eilanden). — De eerste en tweede prijs.

Gedurende de lange nachtrust vormen de voedselresten, die aan of tusschen de tanden zijn blijven zitten, ontwikkelingshaarden voor schadelijke bacteriën, die de tanden in gevaar brengen. U moet de ontwikkeling van deze bacteriën verhinderen door reiniging van de tanden en daarom is het tandenpoetsen voor het naar bed gaan zoo belangrijk.

Gebruik Odol-tandpasta.

Odol-tandpasta reinigt snel en grondig en spaart het tandglazuur. Uw tanden blijven dan gezond en mooi.

wel eens wat af.

Een merkwaardigheid van de vroegste bewoners van ons land was zeker wel dat het onder hen een schande geacht werd beneden de twintig jaar in den echt te treden. Bij een laat huwelijk, zoo was de gedachte bij de Batavieren, was het lichaam krachtiger gevoed en waren de zenuwen meer versterkt. De positie van de vrouw was overigens onder hen al evenmin benijdenswaardig: had bijv. een getrouwde Bataafsche zich misdragen, dan riep haar liefhebbende echtgenoot zijn vrienden bijeen, dreef zijn vrouw, wie hij, zooals sommigen beweren, eerst het haar deed afscheren, naar buiten om haar daar op alle kruispunten der wegen naar hartelust te doen geeselen. Volgens de overlevering kwamen er destijds onder de dames weinig van die amoureuze escapades voor..... Gewoonlijk was het huwelijks-geschenk een koppel ossen, ter uitbeelding van de bereidwilligen. Onder man en vrouw was bij de Batavieren alles gemeen, waarin de oorsprong ligt van het aloude recht van gemeenschap van goederen, nog altijd het meest gebruikelijk in den huwe-

ZELFONTWIKKELING.

Mijn brievenbus moet vergroot worden, ik heb een mispas begaan en in een onbewaakt oogenblik..... ho, zijn er onbewaakte oogenblikken? Was er niet een onderbewuste behoefte naar meer? Ik heb in ieder geval geantwoord op een brochure. Dat is een fout; je moet nooit antwoorden op brochures, ze nemen je gevangen, ze laten je niet meer los, de een meer de ander minder. Bij mijn brochure is het erg, heel erg: ik moet, ik zal paperassen krijgen, ik gooi ze in de prullemand en nog word ik niet met rust gelaten. Bovendien, wat helpt mijn prullemand? Natuurlijk heb ik van te voren al iets gezien van de druksels in kleuren met pakkende figuren, met imponeerenden aanhef en opwekkend einde. Natuurlijk, ik ziet het, zie het alles en als ik dan de prullemand vul, ben ik mij mijn minderwaardigheid bewust. Maar ik doe er niet aan, ik wil niet, ik ben een Friesche stijfkop en toch, wat versmaad ik allemaal wel niet! Als ik nou toch lees dat kennis macht is en tijd geld, dan moest dat toch als een mes door me heen snijden, want ik ken weinig, ik zou veel meer kunnen weten en dan, mijn tijd, het is er treurig mee gesteld, want ik vergeet altijd dat hij geld waard is, ik besteed hem b.v. met kousenstoppen en voor zoo'n paar kousen heb ik soms wel een dik halfuurtje nodig. De kwaliteit is tegenwoordig niet meer je dat en voor een dubbeltje kan ik dat paar laten stoppen, wat is nu mijn tijd waard? 't Is een rekensommetje, waaruit ten slotte blijkt, dat mijn tijd mij minder waard is dan het uurloon van mijn werkster en ik verbeeld me wel eens, dat ik meer kennis heb dan zij. Nee, het loopt heelemaal spaak, want ik doe halve dagen dingen, die ik onmogelijk in werkelijke waarde om kan zetten; mijn tijd is dus geen geld en mijn kennis geen macht. Bovendien voor macht heb ik veel te weinig kennis, ik weet niets van driehoeksmeting en logaritmen, ik ben totaal mijn scheikundeformules vergeten en een behoorlijke zinsontleding kost me zweet en tranen.

Zie je wel, ik ben volgens het prospectus een onding en ik haak er niet eens naar om mijzelf te verbeteren; ik wil niet beseffen, dat ik met meer kennis beter ramen zou kunnen zemen en vloeren wrijven, dat is een gebrek en daar stappen we vanaf. Er zijn menschen genoeg die een beter inzicht zijn toegedaan en die wel leeren willen, wie zou anders al die drukkosten van mijn prospectussen betalen? Het staat er in, er zijn mannen uit alle deelen des lands, die de weldaad van het onderricht hebben ondervonden, zij hebben zichzelf ontwikkeld.

ZWART-WIT gestreept organdie werd gebruikt voor dit elegante toilet, dat een garnering heeft van zwarte knoopjes en een toef roode klapprozen. De groote tullen hoed en de handschoenen zijn eveneens zwart.

deedt U al mee

aan de Mady Royal wedstrijd ???

U KUNT

NOG EEN KODAK WINNEN!

Zeer velen zijn reeds in het bezit van dit moderne toestel (waarde f 36.—), doordat zij de prachtige kwaliteit en de aangename eigenschappen van de MADY ROYAL toiletzeep op een rake en origineele wijze onder woorden brachten. Probeer U het vandaag ook nog, U hebt daar slechts het volgende voor te doen.

1. Koopt bij Uw leverancier 1 stukje MADY ROYAL. In het omhulsel van elk stukje zit een wedstrijdformulier.

2. Beschrijft, onverschillig in welke taal, op dat formulier in hoogstens 40 woorden de eigenschappen van MADY ROYAL. Wij stellen Uw oordeel over de kwaliteit, parfum, zuinig verbruik en verpakking zeer op prijs.

Elken dag wordt de beste inzending beloond met een KODAK (het nieuwe model 1936), welk toestel gratis aan den winnaar wordt toegezonden.

3. Zendt één ingevuld formulier met 3 complete omhulsels aan: MADY ROYAL, Post-Box No. 60, Batavia-C. Een ieder mag zooveel formulieren inzenden als hij wil, mits elk formulier vergezeld gaat van 3 complete zeep omhulsels.

MADY ROYAL TOILETZEEP

P

Ik tracht het mij in te denken... Deze menschen hebben hun kennis vermeerdert, zij weten nu waar Guatemala ligt en wat er in Balikpapan al zoo te doen is, zij kennen de hoogte van den Boeroeboedoer en de lengte van de Guadalquivir. Daarmee zullen zij hun chef zeker imponeeren en opklimmen in rang er stand misschien zonder salarisvernooging, want die is niet van dezen tijd; trouwens, het lijkt mij tocn ietwat moeilijk om vlijtige leerlingen succes te verzekeren in deze dagen. Stel je voor, dat het eens net andersom uitliep en dat zij niettegenstaande hun verbeterd innerlijk bij een of ander bezuiningsplan buiten het werk vielen.

Ja, het is een hachelijk ondernemen: beloof een leerling, wanneer hij trouw leert, iets, want anders leert hij niet trouw; het zijn per slot groote kinderen en zij verwachten een belooning, net als Jantje van Alphen, hij kreeg een perzik, omdat hij vlijtig leerde en dat heeft hem zeer aangeemoedigd, want die perzik smaakte naar meer. Beloof dus den leerlingen wat, onthaal ze op getuigenissen van leerlingen, die wel iets gekregen hebben en dan

Meestal loopt tegenwoordig de verwachting op niets uit en verbeeld je dan eens, dat je ook nog je persoonlijkheid had leeren kennen, dat je die persoonlijkheid had ontwikkeld, dat je een man geworden was die zijn man stond! Wat een ellende, want dan zou al die latende energie, die door je cursus was opgewekt en die door den tijd te niet werd gedaan, toch ergens moeten laten. Wat staat er dan nog meer voor je open dan kankeraar, politiek agitator? Dan is dat de weg tot opklimming, de weg tot meer heil, de weg naar roem en macht, want een persoonlijkheid wil roem en macht.

Wat moeten we beginnen met al die persoonlijkheden; waar blijven onze goede, onpersoonlijke, vlijtige werkers, onze machines, onze onbewuste werktuigen in de handen der werkgevers? Zij zijn goud waard, maar laat hun dat niet merken, want dan willen ook zij meer, dan gaan zij ook prospectussen lezen en in plaats van 's avonds voor hun vrouw de kinderen naar bed te brengen — wat hun dubbele winst geeft, omdat het het eenige oogenblik van den dag is waarop zij hun kinderen zien en dus van hen kunnen genieten, terwijl hun vrouw, die er den heelen dag van genoten heeft, wat nieuwe kracht kan opdoen voor verdere onheilen — inplaats daarvan dus gaan zij met de vingers in de ooren vanwege het kinderlawaal zitten leeren en studee-

LEIPZIGER HERBSTMESSE 1939

Vanaf 30 Augustus t/m 3 September 1936

60% Reductie op de Duitse Sportarieven

Informaties:

Deutsche Handelskammer für Nied.-Indiën
Batavia-Centrum Laan Holle 10
of bij het:

Leipziger Messamt / Leipzig / Deutschland

1907

ren en zij hebben alle aanleiding om zich te beklagen over storingen, het blijft niet bij een louter beklag, het komt tot tooneelen en dat alles ter wille van een prospectus, dat hen op het idee bracht, dat zij het niet goed hadden, dat hen afhield van hun huiselijke knusse gewoonten en hen persuadeerde dat je in een luien stoel je uren verspilt en je toekomst vergooit.

En toch..... mijn prospectus brengt mij weer aan het wankelen; les zoo en zoo-veel toont glashelder aan, hoe noodig de zelfontwikkeling is in onzen tijd, die een tijd is van vooruitgang. Wat spijt het me, dat ik die les nooit zien zal, want ik zou dat wel eens glashelder willen weten. Bovendien zou ik ook wel eens iets meer willen weten van deze zelftucht, want ik ben zoo voor de vrijheid en zij zeggen, dat zelftucht de ware vrijheid is. Dan staat er ergens, dat zij mij zullen leeren waarnemen! Nu dat kunnen zij achterwege laten, ik zie al veel te veel. En dan schijnt het, dat ik mij vergis, wanneer ik meen dat ik kan denken, want ik heb een slecht geheugen en dan heb ik aan dat denken niet veel. Ja, daar heb je het nu: zonder karakter is geen succes mogelijk, wilskracht is bovendien onontbeerlijk en wat een mensch zaait, dat zal hij oogsten; nu dat laatste is in ieder geval niet nieuw of de rest nieuw is zullen we in het midden laten. Het is in ieder geval goed gezien om van dingen, die iedereen weet, iets te maken waar allen wat van leeren kunnen, tenminste als hij de suggestie ondergaat, die ook nog genoemd wordt, omdat zij zoo'n groote rol speelt in het leven van de menschen.

Het is wat met dat leven van de menschen, je zou het willen verbeteren en als je dat nu maar doet op suggestieve manier, dan gelooven allen er aan, de stijfkoppen en wijsneuzen uitgezonderd, maar die komen dan ook op de koffie, die blijven schoenpoetser of jongste bediende of pakhuis knecht of werklooze of sloof, alle anderen worden wat! Wat? (N. R.).